

Розділ 3

Моделі та технології обробки фінансової інформації

УДК 004:336.71

Самородов Б. В.

СИСТЕМНА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ОСНОВНИХ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ У БАНКУ

Анотація. У статті розглянуто сутність системної інтеграції та важливість її використання для розвитку ІТ-інфраструктури банку. Визначені основні шляхи для забезпечення безперервності головних бізнес-процесів у банку з огляду використання інформаційних технологій.

Ключові слова: інформаційні технології, банк, системна інтеграція, ІТ-інфраструктура, бізнес-процеси.

Вступ. На сьогодні більшість процесів у банківських установах виконуються за допомогою інформаційних технологій. І насправді, банки є основними споживачами інформаційних технологій (ІТ). Сучасні ІТ, засновані на вживанні засобів обчислювальної техніки для збору, зберігання, обробки, пошуку, передачі і видачі інформації, широко використовуються в банківській діяльності. До їх числа відносяться системи управління базами даних, текстові, табличні, графічні процесори, алгоритмічні мови і тому подібні. ІТ пронизують усю діяльність сучасного банку, охоплюючи як сферу надання банківських послуг (розрахунково-касове обслуговування, кредитування, депозитне обслуговування і ін.), так і сферу управління банком (облік, контроль, аналіз, планування). За допомогою ІТ підтримуються зовнішні взаємодії з клієнтами, філіями банку, банками-кореспондентами в Україні, інших країнах СНД, міжнародними банками й іншими кредитними установами. Інформаційна система, яку використовує той або інший банк, зростає і розвивається разом з основним банківським бізнесом [5-8].

Якщо говорити взагалі, то особливості розвитку сучасної світової економіки на підставі інформаційних технологій впливають на те, що банки в цей час активно займаються інноваціями в галузі інформаційних технологій. Міжнародна фінансова система є на сьогодні глобальним інформаційно-фінансовим комплексом, тому функціонування банків, як ніколи, багато в чому залежить від змін, що відбуваються в зовнішньому середовищі.

Основні напрями інноваційного розвитку в зарубіжній банківській сфері, нинішні чинники, що визначають напрями перетворення в банках, можна об'єднати в три групи [2, 6]:

- глобалізація фінансових ринків, що зумовлює перехід до однорідного ринку фінансових послуг;

- лібералізація і дерегуляція національних фінансових ринків, що сприяють появі нових конкурентів, які не є банками (постачальники нових банківських технологій, телекомунікаційні фірми; супермаркети і ін.);

- перехід до світових інтегрованих технологічних систем (Інтернет), що дає можливість сформувати єдину глобальну мережу.

Сучасна технологічна «революція» полягає у впливі на всі засоби комунікації (телебачення, радіо, факсимільний, телефонний зв'язок і т.п.), об'єднуючи їх в єдину інформаційну систему.

Постійно йде тенденція до створення інтегрального глобального інформаційного комплексу, в якому всі засоби інформації і комунікації є інтегральними сегментами. І в цьому сенсі, зміни в світовій економіці безпосередньо стосуються банківської системи і банківського середовища в цілому.

Важливим фактом є також і те, що банки вимушені пристосовуватися до потреб клієнтів, особливостей їх бізнесу і способу життя, які нестримно змінюються під впливом все тих же інформаційних технологій.

Постановка завдання. Мета статті – проаналізувати важливість розвитку ІТ-інфраструктури у банку, важливості використання системної інтеграції для такого інноваційного типу розвитку банку як дистанційне банківське обслуговування. Виділити основні шляхи для забезпечення безперервності основних бізнес-процесів у банку з огляду використання інформаційних технологій.

Результати. Зростають потужності комп'ютерів, збільшується їх швидкодія, підвищується швидкість роботи мереж. Наслідок цього – великі об'єми інформації і великі відстані не є перешкодою для її аналізу, систематизації і миттєвої передачі. Банки йдуть в ногу з часом і відповідно банківська сфера змінюється. Зовнішнє середовище змушує банки до змін і створює для них технологічну основу. Сучасні досягнення в розвитку інформаційних та комунікаційних технологій призвели до створення глобального електронного середовища, в якому може здійснюватися економічна діяльність [1].

Одним з інноваційних напрямів розвитку банківської сфери з причини інноваційного типу розвитку розвинених країн є дистанційне банківське обслуговування, головною особливістю якого є проведення банківських операцій без візиту клієнта в банк. При цьому банк проводить платежі або здійснює інші дії із коштами клієнта на підставі дистанційних розпоряджень, що передаються клієнтом у банк по різних каналах доступу (телефон, Інтернет і ін.) за допомогою різних засобів (телефонний апарат, комп'ютер, персональний комунікатор).

Швидка тенденція переходу до моделі дистанційного банківського обслуговування спостерігається в багатьох країнах. У зв'язку з перенесенням центру тяжіння на дистанційне обслуговування функції існуючої роздрібної мережі поступово звужуються і філії усе більш нагадують спеціалізовані сервіс - центри.

Еволюція банківської системи у бік дистанційної моделі банківського обслуговування обумовлена низкою об'єктивних особливостей економічного і соціального середовища, в якому існують банки, і в першу чергу – змінами у способі життя людей, впровадженням нових інформаційних технологій і автоматизацією банківських операцій.

Особливо впливають такі чинники:

- зростаюча конкуренція;
- чинник часу;
- засоби комунікації, що розвиваються.

З кожним роком вище керівництво банківських установ все більше усвідомлює необхідність розвитку ІТ-інфраструктури банку. Часто її плануванням і розвитком повністю займається ІТ-підрозділ банку. Головна мета і вимога керівництва від ІТ-підрозділу

банку – аби фінансові вкладення банку були витрачені цільовим чином, сприяли зростанню продуктивності праці і підвищили тим самим ефективність роботи інформаційної системи в цілому [3].

Якщо дивитися глибоко, то необхідно відзначити, що у функціонуванні інформаційної системи відбуваються збої і проблеми. І тут головне завдання, яке ставиться перед ІТ-підрозділом банку, – це вести регулярний облік збоїв і аналізувати причини їх виникнення [5-8]. Адже якщо не вживати таких заходів, то в результаті функціонування інформаційної системи частенько складається ситуація, коли регулярно виділяються певні кошти для усунення тієї або іншої проблеми, яка вже проявляла себе, але не були вжиті відповідні заходи по її аналізу і усуненню. І в результаті банк витрачає великі кошти замість того, щоб їх заощадити.

Для того, щоб від інформаційної системи була «віддача», необхідно робити ставку на інноваційний тип розвитку банку в напрямку використання інформаційних технологій та системну інтеграцію, яка включає методики управління компонентами інформаційної системи банку, тобто ІТ-інфраструктурою банку (необхідним інструментарієм для ведення бізнесу), яка у свою чергу складається з мереж передачі даних, мережевого устаткування, серверів, робочих станцій, комплексу апаратного і програмного забезпечення, що дозволяє здійснювати діяльність банку (підприємства), здійснювати найбільш оптимальне для банку (підприємства) використання мережі Інтернет і т.і., а також методики управління сервісною ІТ-службою.

На рис.1 наведені основні методики управління компонентами інформаційної системи.

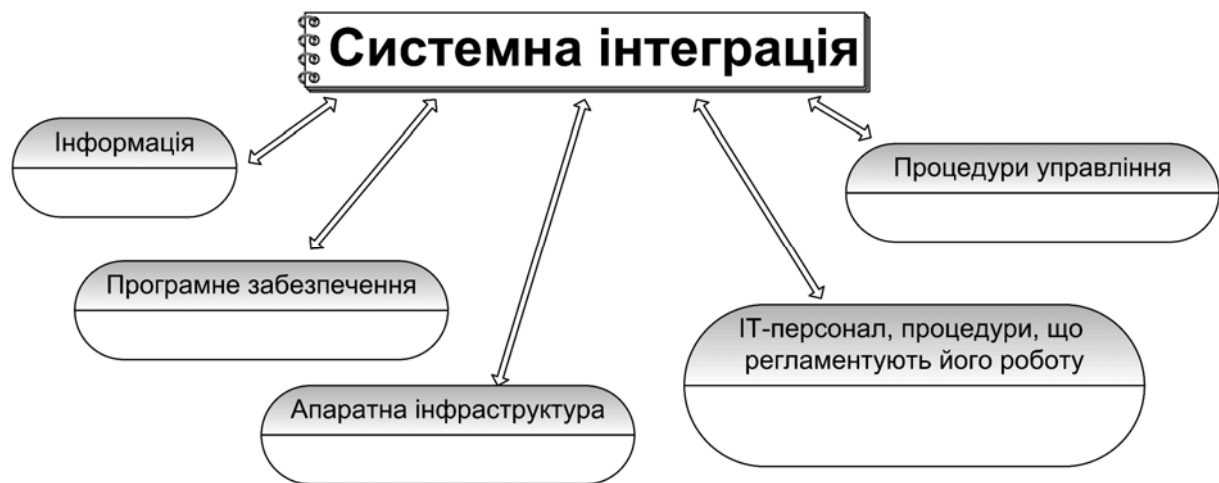

Рис. 1. Системна інтеграція та основні методики управління компонентами інформаційної системи

В результаті використання такого підходу можливо: провести аналіз інформаційної системи, зокрема проаналізувати її ефективність; сформулювати головні критерії, які характеризують процеси, що відбуваються в системі; виявити основні позиції системи, як з точки зору управління системою, так і відносно її експлуатаційних параметрів; модифікувати інформаційну систему найбільш ефективним чином згідно з основними бізнес-цілями банку; провести облік ризиків, які породжуються інформаційною системою банку і оцінити ці ризики; синхронізувати план розвитку інформаційної системи з планом розвитку банку [3].

Як відомо, існує безліч бізнес-процесів, які необхідно автоматизувати з метою ефективної роботи. На ринку є безліч інформаційних систем, якими користуються бан-

ки в своїй діяльності. Це системи різних розробників, внаслідок чого вони мають різну архітектуру, але якщо їх розглядати в комплексі, то ці системи і становлять частину ІТ-інфраструктури банку.

Розглянемо банк як систему, яка складається з:

- відділень банку, які забезпечують роботу банку із споживачами банківських послуг;
- філій банку, які управляють відділеннями;
- центрального офісу.

На рис. 2 зображені інформаційні потоки відповідної інформаційної системи, яка складається з наступних компонент:

- дані;
- вузли, що виконують обробку і зберігання даних;
- робочі місця користувачів.

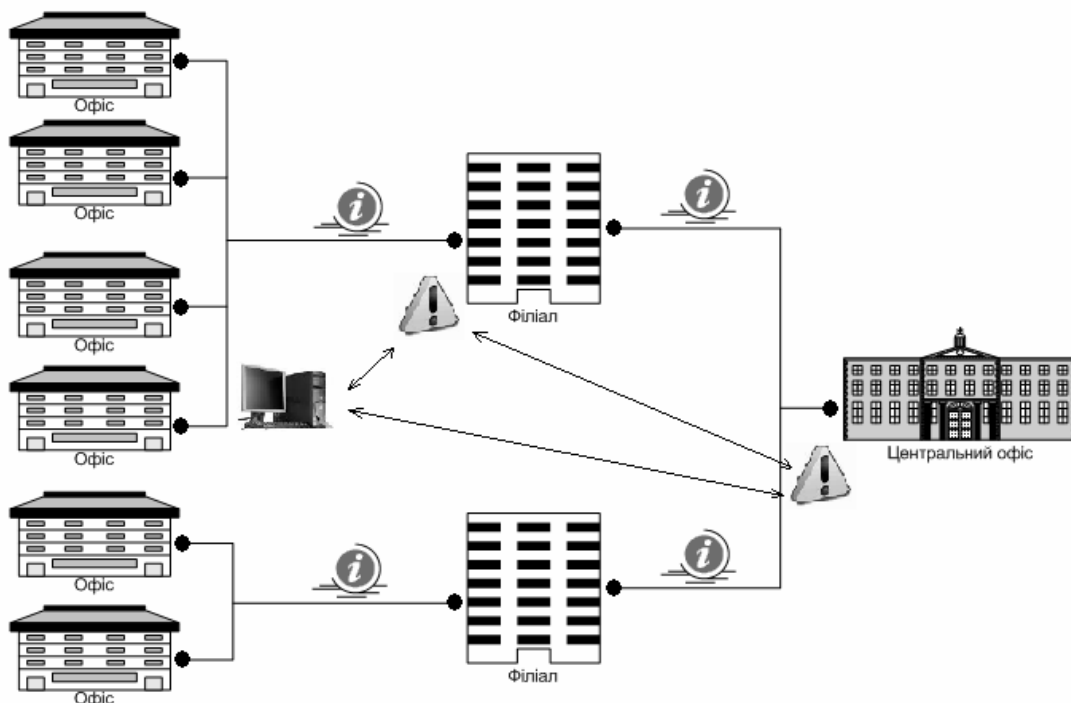

Рис. 2. Можливі інформаційні потоки даних у банку

Наприклад, працівник філії банку створює певні дані, які, у свою чергу, мають бути оброблені відповідним вузлом інформаційної системи. На конкретний запит надходять відповідні результати. Від розташування конкретного вузла залежить якість обробки даних, їх цілісність і безпека. І в цьому розрізі, звичайно ж, необхідно забезпечувати безперервність сервісу, аби не було ситуації, коли при збої на певному вузлі, зупиняється робота на всіх робочих станціях, і, відповідно, виникає ситуація неможливості здійснювати бізнес-процеси. В цьому випадку, необхідно розглядати інформаційну систему банку як набір компонентів, які забезпечують безперервне виконання бізнес-процесів. Тому необхідно розглядати в комплексі:

- канали передачі інформації, канали зв'язку;
- центри обробки і зберігання інформації;
- автоматизована банківська система, яка упроваджена і використовується в банку;
- спеціалізоване програмне забезпечення;

– системи автоматизації документообігу;
– стандартні мережеві рішення, офісні програми, файлові сховища, системи друку і т.д.

Тільки завдяки постійному моніторингу цих компонент і завдяки підтримці їх працездатності можна досягти головної мети – ІТ-інфраструктура повинна заощаджувати кошти, а не «витягувати» їх на підтримку свого функціонування.

Висновки. У банку для безперервності основних бізнес-процесів слід забезпечувати: безперервність функціонування клієнтських робочих місць у відділеннях, філіях і центральному офісі банку; стійкість каналів зв'язку між структурними підрозділами банку; безперервність функціонування вузлів обробки інформації у філії банку і в його центральному відділенні. В подальшому планується розглянути стан системної інтеграції та ІТ-інфраструктури у конкретних банківських установах Харківського регіону з метою проведення порівняльного аналізу, виявлення реальних проблем з якими мають справу ІТ-служби банків та розгляду шляхів їх подолання.

Література

1. Годин В.В. Управление информационными ресурсами. / В.В. Годин, И.К. Корнеев. – М. : Инфра-М, 2000. – 352 с. – (17-модульная программа для менеджеров «Управление развитием организации») ISBN5-16-000060-7
2. Береза А.М. Основи створення інформаційних систем: Навчальний посібник. – К., КНЕУ, 2001. – 214 с.
3. Тютюнник А.В. Информационные технологии в банке. / А.В. Тютюнник, А.С. Шевелев. – М. : БДЦ-Пресс, 2003. – 367 с. – ISBN. 5-93306-037-2.
4. Лунин В.Г. Комплексная система управления банком // Банковское дело. 2001. №7. С.6. ISBN 5-86696-002-8
5. Дьяконов Б.П. Информационная безопасность в банках // Банковское дело. 2008. №11. С.86-89. ISBN 5-86696-002-8
6. Управление бизнес-процессами [Електронний ресурс]: Библиотека статей \ Управление бизнес-процессами. – Режим доступа до статей: <http://www.intalev.ua/index.php?id=9555>
7. Український журнал з корпоративного права та управління «Акционерный вестник Украина» [Електронний ресурс]: Каталог статей. – Режим доступа до статей: <http://www.vestnikao.com.ua/publ/1>
8. <http://kmssoft.ru>

Summary. In the article essence of systems integration and importance of its use for development of the bank's IT- infrastructure is considered. Basic paths for providing of continuity of basic business-processes in a jar from the review of the use of information technologies are selected.

Keywords: information technologies, bank, systems integration, IT- infrastructure, business-processes

Стаття надійшла до редакції 19.10.2009